

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสาระพระพุทธศาสนา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พระครูโสภณธรรมประดิษฐ์ (วิระพัฒน์ จันทร์ศรีนาค)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

**LEARNING ACHIEVEMENT AND ATTITUDE TOWARD
BUDDHISM STRAND IN THE LEARNING AREA OF
SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE OF
PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS LEARNING THROUGH
THE FOUR ARIYA SACCAS CONCEPT**

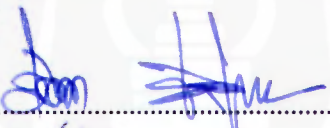
**PHRAKHEUSOPHONTHAMMAPRADIT
(WEERAPAT JANSRINAK)**

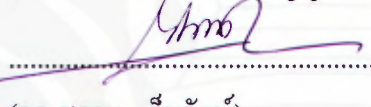
**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Curriculum and Instructional Development
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Academic year 2012**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสาระพุทธศาสนา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่จัดการเรียนรู้
ตามแนวรอยสักสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ผู้วิจัย พระครูโสภณธรรมประดิษฐ์ (วิระวัฒน์ จันทร์ศรีนาค)
สาขาวิชา การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

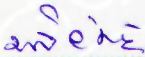

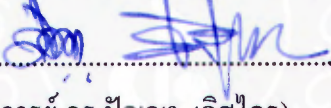
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

 .....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร)

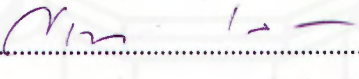
 .....กรรมการ
(ดร.สุภาพ เต็มรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

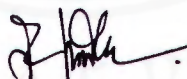
 .....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มลิวัลย์ สมศักดิ์)

 .....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร)

 .....กรรมการ
(ดร.สุภาพ เต็มรัตน์)

 .....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภวรรณ เล็กวิไล)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

(นายสมพงศ์ เหมือนเพชร)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

วันที่ 4 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ผู้วิจัย	พระครูโสภณธรรมประดิษฐ์ (วิระพัฒน์ จันทร์ศรีนาค)
สาขาวิชา	การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.สุภาพ เต็มรัตน์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหลังจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ในภาพรวมและรายด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 41 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ หน่วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่องโอวาท 3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest design) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test แบบ dependent sample test และ t-test แบบ one sample test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนว อริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนว อริยสัจสี่แตกต่างจากเกณฑ์เป้าหมายของคุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งตั้งเกณฑ์ไว้ว่านักเรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตาม แนวอริยสัจสี่สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70

3. เจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านเนื้อหาการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ABSTRACT

The Title	Learning Achievement and Attitude toward Buddhism Strand in the Learning Area of Social Studies, Religion and Culture of Prathomsuksa 6 Students Learning through the Four Ariya Saccas Concept
The Author	Phrakheusophonthampradit (Weerapat Jansrinak)
Program	Curriculum and Instructional Development
Thesis Chairman	Associate Professor Dr.Punya Lertgrai
Thesis Advisor	Dr.Supab Temrat

This purposes of this quasi-experimental study were to 1) compare learning achievement in Buddhism strand in the learning area of social studies, religion and culture of prathomsuksa 6 students before and after learning through the Four Ariya Saccas concept, 2) compare learning achievement in Buddhism strand in the learning area of social studies, religion and culture of prathomsuksa 6 students after learning through the Four Ariya Saccas concept with the average score of 70 percent and 3) study the students' attitude toward Buddhism strand in the learning area of social studies, religion and culture after learning through the Four Ariya Saccas concept. The Simple Random Sampling method was employed to select the research samples including 40 prathomsuksa 6 students studying in the second semester of academic year 2012 at Suksawatwittaya School. The research instruments included 1) a lesson plan in the admonitions of the Buddha through the Four Ariya Saccas concept, 2) an achievement test and 3) an attitude test. One group pretest-posttest design was used for this study. Mean, standard deviation and t-test were employed for data analysis.

The research results were as follows:

1. Learning achievement in Buddhism strand in the learning area of social studies, religion and culture of prathomsuksa 6 students after learning through the Four Ariya Saccas concept was higher than before at the significant level of .01.
2. Learning achievement in Buddhism strand in the learning area of social studies, religion and culture of prathomsuksa 6 students after learning through the Four Ariya Saccas concept was higher than the average score of 70 percent at the significant level of .01.
3. The students' attitude toward Buddhism strand in the learning area of social studies, religion and culture after learning through the Four Ariya Saccas concept was at high level. When each aspect was considered, it was found that the importance and use aspect was at the highest level while the content and learning activities management aspect was at high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร ประธานกรรมการที่ปรึกษา ดร.สุภาพ เต็มรัตน์ กรรมการ ที่ปรึกษา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดต่างๆ ในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มลิวัลย์ สมศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ดร.พระมหาปริดา ขนุนติโสภโณ ดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ และดร.ปิยกมล พูลเสน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือและแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยจนทำให้เครื่องมือมีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านไสใหญ่ คณะครูทุกท่าน และนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดควน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านควนลำภู ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองคล้า ผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองหมื่นเพชร คณะครูทุกท่าน และนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ความสะดวกในการดำเนินการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา คณะครูทุกท่าน นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการดำเนินการทดลอง รวมถึงผู้ร่วมงาน กัลยาณมิตร นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนา หลักสูตรและการเรียนการสอน รุ่นที่ 2 ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ทั้งขอบคุณบุพการี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่คอยส่งเสริม สนับสนุน จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเอื้อต่อสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้ เป็นไปเพื่อพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันในการพัฒนาคน สังคม สิ่งแวดล้อม และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขสืบไป

พระครูโสภณธรรมประดิษฐ์ (วีระพัฒน์ จันทร์ศรีนาค)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ของการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้	
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	11
การจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่	14
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	33
เจตคติต่อการเรียน	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53

บทที่

หน้า

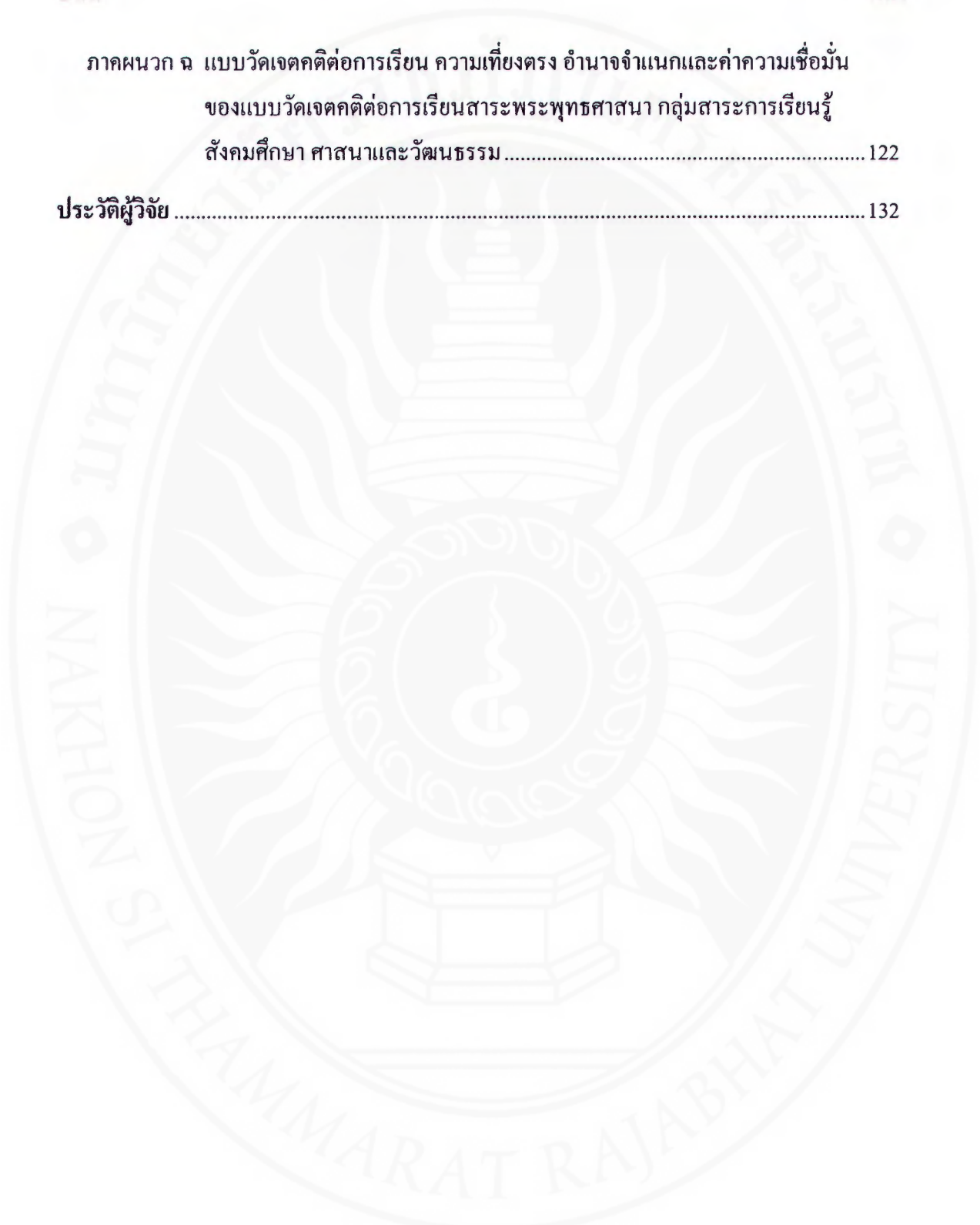
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	54
แบบแผนการวิจัย.....	63
การดำเนินการทดลอง	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	73
สรุปผล	74
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	86
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้แนวอริยสัจสี่	91
ภาคผนวก ค ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบภายในแผนและคุณภาพ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสัจสี่ โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	104
ภาคผนวก ง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3	108
ภาคผนวก จ ความเที่ยงตรง ความยากง่ายและอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3	114

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ฉ แบบวัดเจตคติต่อการเรียน ความเที่ยงตรง อำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น
 ของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้
 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม..... 122

ประวัติผู้วิจัย 132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ขั้นตอนของอริยสังคีและกิจในอริยสังคี 19
2	การเปรียบเทียบขั้นของอริยสังคี กิจในอริยสังคี และวิธีสอนตามหลักอริยสังคี 21
3	การเปรียบเทียบโครงสร้างหรือขั้นตอนในอริยสังคีกับการแก้ปัญหา.....23
4	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสังคีของศาสตราจารย์ สาโรช บัวศรี 25
5	ข้อคำถามประเภททางบวกและทางลบ 49
6	การกำหนดน้ำหนักคำถามประเภททางบวกทางลบ 49
7	วิเคราะห์หลักสูตรสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3 สาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 55
8	วิเคราะห์ข้อสอบ หน่วยการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท 3 สาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 59
9	เกณฑ์การให้คะแนน 62
10	เวลาการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสังคี 65
11	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสังคี 70
12	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสังคีกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.....71
13	ศึกษาเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวอริยสังคีในภาพรวมและรายด้าน 72

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัยสัมฤทธิ์พระพุทธรศาสนาตามแนวอริยสัจสี่เรื่องหลักธรรม..... 5
2	ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....58
3	ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการเรียนสาระพระพุทธรศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 61
4	แบบแผนการทดลอง 63